PERE TARRIDAS GISPERT, columnista i cronista de Sant Celoni

L'Esplai de Sant Celoni: la Prehistòria (I)

Aquest any celebrem els trenta anys de la fundació de l'Esplai de Sant Celoni. Son trenta anys si considerem que va ser fundat l'any 1976 en el moment que l'Ajuntament va cedir a La Caixa l'actual local del carrer Balmes.

Però abans d'aquest fet ja hi havia tota una història al darrera d'atenció a la gent gran del nostre poble de la que l'actual Esplai n'és la conseqüència i que si pot semblar un xic carrinclona, analitzant-ho amb criteris actuals, cal situar-la en el context de la postguerra, del franquisme i de les limitacions de tots tipus que hi havia per desenvolupar qualsevol activitat pública. És el que jo en dic la prehistòria i que abastaria el període comprès entre els anys 1945 i 1984 que és quan l'Esplai va començar a tenir vida oficial.

Jo no sóc historiador i, per tant, no tinc la intenció de competir amb el meu bon amic Josep Abril. Però si m'ha semblat oportú fer aquesta petita col·laboració a l'Actualitat és degut al paper que va tenir el meu pare, Joan Tarridas i Torrent, en les activitats del Patronat i de l'Esplai i que m'ha permès, per una banda, disposar de documentació de primera mà conservada a nivell familiar i, per l'altra, poder aportar algunes vivències llunyanes guardades en aquest petit calaixet que tots tenim en la nostra memòria. He d'agrair, també, la informació facilitada per persones amigues.

ALS AVIS DE SANT CELONI

Els nostres Vells, als qui dediquem la Festa,
son gran noblesa que a Sant Celoni tenim
Ells han passat les fúries de tempesta;
els han vençut, i amb gloria, sortejat l'abim.

La diadema qu'ostenten de blancúria,
ben cla'ns demostra, el molt qu'hauran sofert
per nosaltres, i no'n senten penúria...
¡Com ens estimen a tots, a cor obert!

I és que'ls Avis volguts se Sant Celoni,
són pura saba de la nostra tradició;
i cada fet, és patient testimoni
amb fermança noble, de gran estimació.

Estimen als fills, als nets, a la vila...
Comprenen les lluites i els neguits que sentim...
I en sa ma dreta, bell gest s'hi perfila...
Amunt, ens diuen, nosaltres us benedim.

I seguim d'ells, definides petjades
qu'al progres porten, i també a la bondat.
! I com sentim les vostres abraçades
Avis carissims, que tant ens heu estimat!

Sou per nosaltres, estel que nutla
excelsas virtuts, i gran fé en el treball;
i al vostre exemple, nostre cor s'enfila
Cel amunt per Déu, i a terra, batent el mall.

Soca ferma i dolça sou, Avis volguts
q'ens doneu amor cumil de fortelesa.
Reverenciem les vostres dots i grans virtuts,
i us ofrenem ànima i cor amb dolcesa.

Sols un desig sentim, i que voldriem
fos realitat al nostre merexement.
! Ser com vosaltres ! Sols així podrem
fer-nos dignes demà, d'un reverenciament.

Avui, el nostre cor, content s'inflama...
La nostre veu es fá potent, i amb delit
als quatre vents llença amb fé, la proclama
d'Amor qu'un poble, als seus Avis ha rendit.

! Visquin els Avis ! I aquest Homenatge
sigui de goig, de pau, i de felicitat...
que per molts anys tinguem vostre quatge...
! Per Sant Celoni, i al Cel en l'eternitat !

Esteve Mogas i Fusselles.

Poema d'Esteve Mogas

El procés de generació

Tres són els moments fonamentals de tot aquest procés:

1. Constitució del *"Patronato Local de la Vejez de San Celoni"* sota el patrocini de la *"Obra de los Homenajes a la Vejez"* de la *Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros* (Any 1945).

2. Cessió per part de l'Ajuntament de Sant Celoni a La Caixa del local del carrer Balmes (Any 1976).

3. Constitució de la "Associació de Gent Gran de l'Esplai de Sant Celoni", redacció i aprovació dels Estatuts (Anys 1983 i 1984).

La llavor inicial

La idea original de constituir a Sant Celoni els homenatges a la vellesa va ser d'Esteve Mogas i Fuselles, Àngel Pujol i Net i Joan Tarridas i Torrent. Corria l'any 1945 i les autoritats pertinents varen decidir acceptar-la i tirar endavant el projecte sota el patrocini de la *Caja de Pensiones*.

El dia 15 d'octubre es va constituir oficialment a Sant Celoni el *"Patronato Local de la Vejez"* (en endavant el Patronat) i amb data 1 de desembre del mateix any va quedar adherit a la *"Obra de los Homenajes a la Vejez"* de la *Caja de Pensiones* amb el número de registre 370. L'acta de constitució va anar signada per les següents institucions i persones: Alcalde: José M. Riera. *Cura-Párroco*: Francisco Fradera. *Juez Municipal*: Blas Deulofeu. *Centro Popular*: Juan Planas. *Ateneo*: Enrique Matas. *Asociación Antiguos Alumnos*: José M. Alfaras. *C.D. San Celoni*: Miguel Álvarez de Lara. *La Fraternidad*: Pedro Pou. *La Amistad*: Pedro Saula. *Cooperativa La Previsora*: Enrique Quirós. *C.N.S. Delegado Local*: Moisés Ribas. *Secretario Patronato*: Àngel Pujol. *Vice-Secretario*: Martín Xena. *Tesorero*: Esteban Mogas.

En aquella època era obligatori aquest formulisme burocràtic escrit tot en llengua castellana sense el qual estava prohibida qualsevol tipus d'activitat social.

Acte únic

L'Homenatge a la vellesa quedava reduït a un únic acte públic l'any celebrat el dilluns de Pasqua de Pentecosta. Els avis i les àvies més grans, de 70 anys amb el seu millor vestit, es reunien al davant de l'Ajuntament amb les seves madrines, també molt mudades. Amb un ram de flors i acompanyats de les autoritats, jerarquies i membres del Patronat, anaven tots plegats a missa solemne, després a l'Ateneu a escoltar poesies i discursos i rebre un petit obsequi, a dinar a casa, novament a l'Ateneu i fi de festa. L'assistència a tota la diada era voluntària però quasi no hi faltava cap avi com no fos per un cas de incapacitat física ja que la Caja de Pensiones aportava, a part dels obsequis materials, una quantitat modesta a la llibreta d'estalvis dels avis participants.

Primer Homenaje a la Vejez

organizado por el PATRONATO LOCAL DE LA VEJEZ con la colaboración del MAGNIFICO AYUNTAMIENTO DE LA VILLA y de la CAJA DE PENSIONES PARA LA VEJEZ Y DE AHORROS

San Celoni, 10 de Junio de 1946

Cartell del primer Homenatge a la Vellesa

El primer homenatge a la vellesa a Sant Celoni va tenir lloc el dia 10 de juny de 1946 i va ser una de les primeres poblacions de Catalunya en celebrar-lo. Hi va haver una mica de tot: poesies per part de nens de les escoles de la vila (Margarita Romañá, Rafael Pujós, Sebastià Travesa i Maria Rosa Pena), cants rítmics interpretats per dos grups de nenes dirigides per Pepita Pou i lectura del que s'en deia *"Proclamación de los Ancianos"* a càrrec d'Esteve Mogas, llavors delegat de la *Caja de Pensiones* a Sant Celoni. A continuació va intervenir Josep M. Alfaras com a President de l'Associació d'exalumnes del Col·legi la Salle, Francisco Castells com a representant de *la Caja* i José M. Riera com alcalde de la vila i president del Patronat.

Actes a la tarda

A la tarda i al mateix espai de l'Ateneu hi va haver un festival de danses populars catalanes per part de dues seccions folklòriques de Barcelona i, com a aportació local, la Societat Coral La Amistat, dirigida per Emilio Figueres, que va interpretar les peces "La Donzella de la Costa" i "Sardana".

Un grup d'homenatjades amb les seves acompanyants (L'Ad@BM)